

Maandag 19 november 1917 – enige editie

Naamdag van koning Albert.

In de met vlaggen versierde grote Nutzaal is gisteravond andermaal de naamdag van koning Albert feestelijk herdacht, ditmaal op initiatief van de Belgische kring en het comité belge.

De voorzitter van het comité belge, de heer Hermans Ausloos, deelde in zijn openingswoord mede, dat de beide genoemde verenigingen uit naam van de in Nederland vertoevende Belgen aan koning Albert gelukwensgrammen hadden gezonden, waarna de heer van Loo, voorzitter van de Belgische scholen te dezer stede, in een geestdriftige redevoeing hulde heeft gebracht aan de nobele figuur van de Belgische vorst.

Een Belgisch officier, graaf A. van der Burch, die de slag aan de IJzer meemaakte, heeft van zijn wedervaren verhaald aan de hand van een aantal goed geslaagde lichtbeelden.

Het orkestje van de Belgische geïnterneerden heeft op de zeer druk bezochte bijeenkomst onder leiding van de heer Mordant op loffelijke wijze voor het muzikale gedeelte van het programma gezorgd.

Berlijn, 13 november. Officieel. In Vlaanderen bleef de geschutstrijd binnen matige grenzen.

Berlijn, 19 november. Officieel. Na hevige vuurgolven in de vroege ochtend, bleef de werkzaamheid van de artillerie in Vlaanderen tot de middag gering. Toen het zicht beter werd, herleefde het vuur in de middag en nam in sommige vakken tussen de kust en Beselare tot grote kracht toe.

Londen, 18 november. Officieel. Gisteravond hebben troepen uit Lancashire en Hooglanders met succes de vijandelijke loopgraven bij Monchy-le-Preux aangevallen en enige gevangenen gemaakt. De wederzijdse werkzaamheid van de artillerie op het slagfront bij Ieper duurt voort. Het vijandelijk artillerievuur was hoofdzakelijk gericht tegen onze stellingen bij Passendale, Langemark en ten zuiden van het Polygoonbos.

Een Belgische staatsman over de vrede.

Havre, 18 november. In de grote bijeenkomst, die er vandaag, onder voorzitterschap van het kamerlid Nenen, in het Trocadero gehouden is, heeft graaf Goblet d'Alviella, afgevaardigd door de Belgische regering, het volgende medegedeeld:

Ongetwijfeld verlangen wij allen sterk naar de vrede, maar er zal slechts vrede nodig zijn op de dag, waarop het Duitse militarisme overwonnen zal zijn, waarop wij aan onze tegenstanders een vrede zullen kunnen opleggen, niet van represaille, maar een vrede van bevrijding en herstel. Tegenover de Duitse formule van een vrede zonder annexatie of schadevergoeding stel ik een vrede van rechtvaardig herstel en waarborgen. Wij zullen nooit de dwaasheid begaan van annexatie van een stuk van Duitsland te eisen, maar wij hebben het recht volledig herstel van onze politieke en economische onafhankelijkheid te eisen. Een hinkende vrede zou de volkeren – België daaronder begrepen – dwingen de bewapening nog uit te breiden. De vrede van voor de oorlog, die Duitsland ons misschien morgen zal aanbieden, zou, zelfs indien de wolf er zich onder een lamsvacht moet verbergen, niets anders zijn, dan een vernietiging van al onze billijke verwachtingen. De oorlogsdoelen van de bondgenoten gaan met elkaar evenwijdig, ze zijn niet tegenovergesteld aan elkaar; of het nu betreft een eenvoudige desannexatie, als van Elzas-Lotharingen, of bevrijding, als van het

gebied der door Oostenrijk en Pruisen onderworpen rassen. Er vormt zich een nieuwe heilige bond: die van de democratieën, die zich verbinden om de overwinning van vrijheid en rechtvaardigheid in een vernieuwd Europa te verzekeren.

De oorlogstoestand.

In het westen hebben de Engelsen zaterdag enige vorderingen gemeld ten noorden van Passendale (ten noordoosten van Ieper). Overigens niets bijzonders daar, behoudens, dat de uitbreiding van het artillerievuur in noordelijke richting aanhoudt. Wordt de infanterieactie op grote schaal hervat, dan zal ze die beweging wel volgen, want aan de noordzijde hindert het Houthulsterbos nog steeds de geallieerden in hun bewegingen.

Blijkens een Wolff-bericht hebben de centralen van midden juli tot midden november 45.550 vierkante km terrein gewonnen, 390.500 gevangenen gemaakt en meer dan 3233 kanonnen genomen. Het overige buitgemaakte oorlogstuig – als machinegeweren, mijnwerpers enz. – is nog bij benadering niet te schatten.

De bloedige verliezen van Engelsen, Fransen, Italianen en Russen houden met de bovengenoemde cijfers gelijke tred. Vooral de Engelsen en Canadezen hebben in 14 slagen in Vlaanderen ongehoord grote verliezen geleden.

In Vlaanderen.

Reuter's bijzondere correspondent aan het Engelse front in Frankrijk seint een overzicht van de operaties van de vorige week.

De gehele week, zo zegt hij, is de artillerie druk in de weer geweest. Toen het duidelijk werd, dat de Duitsers een ernstige poging voorbereidden, om enkele van de verloren stellingen te heroveren,

waaruit wij nu over de vlakten van België rechtstreeks uitzicht hebben, steeg het bombardement dikwijls tot hevig roffelvuur. Het bombardement bereikte dinsdagavond zijn hoogtepunt. Toen zag men de Duitse infanterie zich in geducht aantal verzamelen voor een aanval ten noorden van Passendale. Die aanval kon zich echter, ondanks alle voorbereidselen, niet ontplooiën en de Duitsers werden met machteloosheid geslagen, toen de Engelse kanonnen hun vuur op de samengetrokken troepen in de voorste linies richtten. De Engelse artilleristen verklaren, dat ze nooit iets zo vernietigends hebben gezien als het afsluitingsvuur, waarin de zich verzamelende Duitsers eenvoudig wegsmolten. Heel weinig Engelsen, zelfs op de vooruitgeschoven posten, kregen gelegenheid om een schot te lossen. De inspanning van de Duitsers mislukte, voor ze goed en wel begonnen was.

Daarna schoven de Engelsen, uit die mislukking voordeel trekkend, enige op zich zelf staande posten verder vooruit in de drassige woestenij op hun linkervleugel en zodoende was de netto uitkomst van de inspanning der Duitsers dat, terwijl de Engelse hoofdlinie ongerept bleef, de Engelsen enige winst op hun flank gemaakt hadden.

Uitgeput of ontmoedigd door hun tegenslag deden de Duitsers geen verdere aanvallen.

De Belgische arbeiders in het buitenland.

Men meldt ons:

De Belgische arbeidskracht, die uitgeweken is en zich in Frankrijk en Engeland bevindt, is door de zorgen van het Belgisch ministerie van nijverheid en arbeid voor een groot gedeelte ten dienste van de oorlogvoering gesteld. Vooral in de mijnen en in de landbouw was er

in de geallieerde landen een grote behoefte aan arbeiders, en met vreugde werd de hulp aanvaard van de knappe werklieden, die België in zo ruime mate telt. Dit was bovendien een gunstige gelegenheid voor de Belgische arbeiders om niet tot werkloosheid gedoemd te blijven en niet langer af te hangen van openbare en particuliere liefdadigheid.

De grote moeilijkheid was echter het verschaffen van de nodige woongelegenheden aan de arbeidersgezinnen, die bij de Belgen zeer kinderrijk zijn. Een ander bezwaar bij dit te werk stellen van de Belgen was hun onbekendheid met de taal, de zeden en de wetgeving van het land, waarin zij zich bevonden.

Hier was het de taak van de Belgische regering om tussen te komen. En ze moest vooral tussenkomen, waar het de werkregeling betrof, de arbeidsongevallen, de toepassing van de arbeidswetgeving, de ziekteverzekeringen enz.

Om in al deze zaken de nodige maatregelen te kunnen treffen richtte men eerst een Nationaal Bureau voor de Arbeid op, dat voor de geschikte werkverschaffing zorg te dragen heeft, en in Frankrijk en Engeland bestaat. Het breidt zelfs zijn vertakking uit tot in Nederland. In de eerste twee landen kwam eveneens een regionale arbeidsinspectie tot stand.

Met behulp van de comités van de Belgische vluchtelingen blijven deze diensten aanhoudend in voeling met de uitgeweken Belgische arbeiders, ten einde de arbeiders aan het werk te brengen en te houden, en de mogelijke verbeteringen in de arbeidstoestanden te bewerken.

Zo heeft men een onderlinge ziekteverzekering in het leven geroepen voor de Belgische arbeiders, die in Engeland verblijven, en die ingericht is naar de Engelse wetgeving.

Zo heeft men eveneens een dienst ingericht voor het verzenden van geldelijke hulp aan de familieleden, in het bezette gebied gebleven, en die niet zoveel kunnen winnen als hun landgenoten in Engeland en in Frankrijk. Heel wat sommen zijn op deze wijze overgegaan naar de ongelukkige bevolking in België.

Er bleef nog een ander probleem, waarvan de oplossing zich hoe langer hoe meer opdrong naarmate de oorlog langer duurde: het vakonderwijs en de technische vorming der Belgische arbeiders mocht niet langer stil blijven. Onder leiding en met de geldelijke steun van het Belgisch ministerie voor nijverheid en arbeid heeft men in de interneringskampen in Nederland en Zwitserland vakscholen ingericht, die uitstekend werk verrichten, en in de centra van gemilitariseerde arbeiders in Engeland en Frankrijk avondcursussen. Men is nog verder gegaan in deze richting en men steunde ten zeerste scholen en leergangen als die van de Vlaamse kantwerksters.